

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Uppsala län

Juni 2019

Ett samarbete mellan:

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Uppsala län.....	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Uppsala län	5
<i>Näringslivsstrukturen Uppsala län</i>	5
Småföretagsbarometern – Uppsala län	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	10
<i>Orderingång</i>	11
<i>Tackat nej till order</i>	12
<i>Omsättning</i>	13
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	14
<i>Företagens prisförväntningar</i>	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	15
Slutsatser	19

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Uppsala län

- **Småföretagskonjunkturen** har mattats av sedan fjolåret och länet placerar sig under riksgenomsnittet. Konjunkturen är fortsatt positiv men utfallet blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna inför de kommande tolv månaderna är optimistiska.
- **Sysselsättningstillväxten** har mattats av i Uppsala sedan fjolårets mätning och ligger på en nivå i likhet med riksgenomsnittet. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är mycket positiva där företagen tror på en ökad tillväxttakt.
- **Orderingången** har dämpats efter fjolårets ökning och är nu nere på den lägsta nivån sedan 2012. Företagen tror på en ökad tillväxttakt för de kommande tolv månaderna.
- **Omsättningstillväxten** i Uppsala avtagit kontinuerligt sedan år 2014, men vi ser i årets mätning en återhämtning för andra året i rad. Företagen tror på en god utveckling där tillväxttakten förväntas öka under de kommande tolv månaderna.
- **Tillväxten av lönsamheten** i Uppsala län har minskat sedan i fjol, och utfallet motsvarar inte vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna är mycket goda för de kommande tolv månaderna.
- Företagen i Uppsala län upplever något bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Av företagen i länet anser 73 procent att de har **goda utsikter att expandera** på sikt, jämfört med riksgenomsnittet på 68. Samtidigt är det nästan nio av tio företag i Uppsala län som vill växa.
- Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt **största tillväxthindret** som Uppsalas småföretag upplever. Så många som 34 procent av länets företag uppger nu detta som största hinder, jämfört med riksgenomsnittet på 29 procent. Även tuff konkurrens, höga arbetskraftskostnader samt lagar och myndighetsregler är hinder för tillväxt.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Uppsala län

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagen förväntade sig förra året. Företagens högt ställda förväntningar har alltså inte införlivats under året, vilket också förklarar varför företagen nu ytterligare reviderat ned förväntningarna inför de kommande tolv månaderna. Det är framför allt sysselsättningen som ökat långsammare än förväntat. Även orderingång och omsättning har utvecklats svagare. En trolig förklaring till att tillväxttakten avtagit under året är, liksom tidigare år, att många småföretag redan har nått sina kapacitetstak. Svårigheter att hitta personal med rätt kompetens och höga kostnader för att ha anställda är exempel på utmaningar som gör det svårt för företag att expandera och att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten.

Det är andra året i rad som konjunkturindikatorn minskar och den är nu på lägsta nivå sedan 2013, det vill säga efterdyningarna av eurokrisen. Småföretagen upplever trots det en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

Näringslivsstrukturen Uppsala län

Näringslivet i Uppsala län är diversifierat och växer starkt, med 2 500 nystartade företag varje år och en snabb ökning av antalet sysselsatta. Rankningar visar att Uppsala är en av Europas mest innovativa regioner. Växande befolkning och ökade löner skapar underlag för många nya tjänster, handel och service. I länet finns flera världsledande företag och branscher.

Information och kommunikationsteknologi är en bransch på stark uppgång i Uppsala. Traditionellt sett har den lokalt präglats av konsulttjänster mot framförallt Life Science-sektorn.

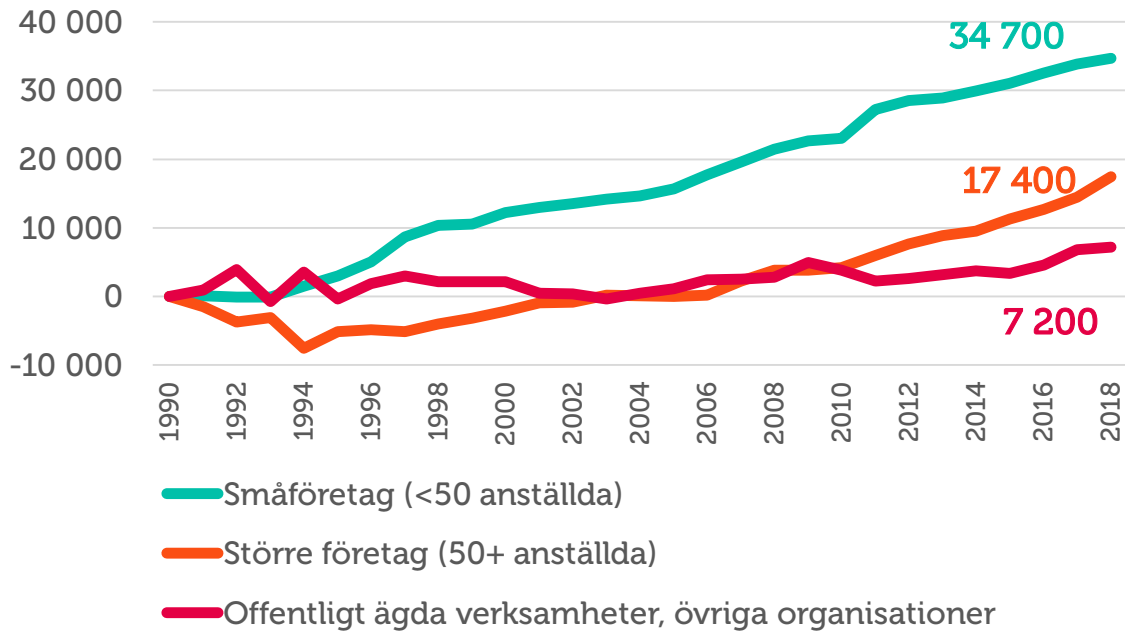
Life Science är Uppsalas största tillväxtbransch med över 5 000 anställda och en omsättning på över 20 miljarder kronor. Branschen har en lång tradition i Uppsala. Uppsala BIO är en stark samverkansorganisation som verkar för branschens tillväxt i Stockholm-Uppsalaregionen. En annan bransch på stark uppgång i Uppsala är Information och kommunikationsteknologi.

Energi- och miljöteknikbranschen har stor potential i Uppsala. Starka segment är försörjande ekosystemtjänster, reglerande och upprätthållande ekosystemtjänster, materialhanteringsbolag samt miljöteknikkonsulter.

På landsbygden finns en mängd företagare, framförallt inom de gröna näringarna, men även besöksnäring, byggbransch och företagservice är väl representerade.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, företagen med färre än tio anställda som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Uppsala län.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Uppsala län sedan 1990 (källa: SCB)¹

¹ Antalet företag definieras som antalet arbetsställen. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Uppsala län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

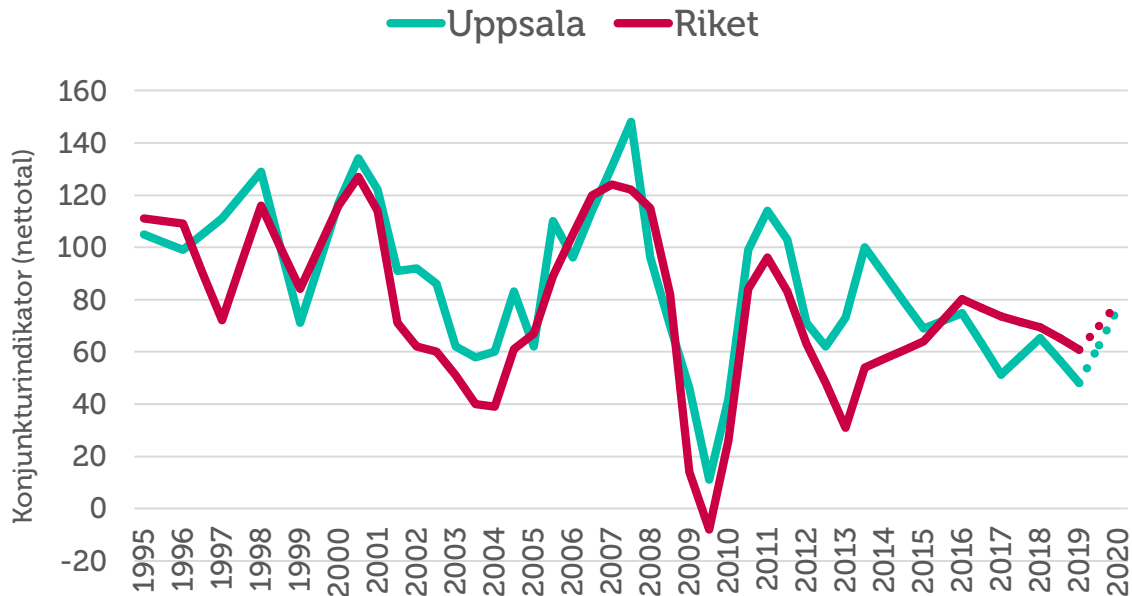
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Uppsala läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet.

Konjunkturindikatorn för Uppsala län är i årets Småföretagsbarometer 48, jämfört med rikets indikator på 61. Historiskt har Uppsalas utveckling varit i linje med riksgenomsnittet och efter fjolårets kraftiga ökning i konjunkturen, som placerade länet i nivå med riksgenomsnittet, ser länet i årets mätning återigen en avmattning. I fjol var den sammanlagda konjunkturindikatorn 65. Konjunkturutvecklingen i länet blev långt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Företagen trodde då att den sammanlagda konjunkturindikatorn skulle nå en mycket hög nivå, till ett nettotal på 104.

Förväntningarna inför de kommande tolv månaderna är dock mycket positiva och konjunkturindikatorn förväntas stiga till 77 som följd av höga förväntningar inom samtliga delfaktorer.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Uppsala län och riket 1995-2019

Thomas Byström *Regionchef Företagarna*

Småföretagskonjunkturen har utvecklats väl i Uppsala län sedan föregående års barometer och vi kan således se en fortsatt positiv trend. Det ska dock nämnas att länet fortsatt ligger under riksgenomsnittet, vilket visar på att mycket arbete kvarstår för att ge företagare bästa möjliga möjlighet att växa och verka.

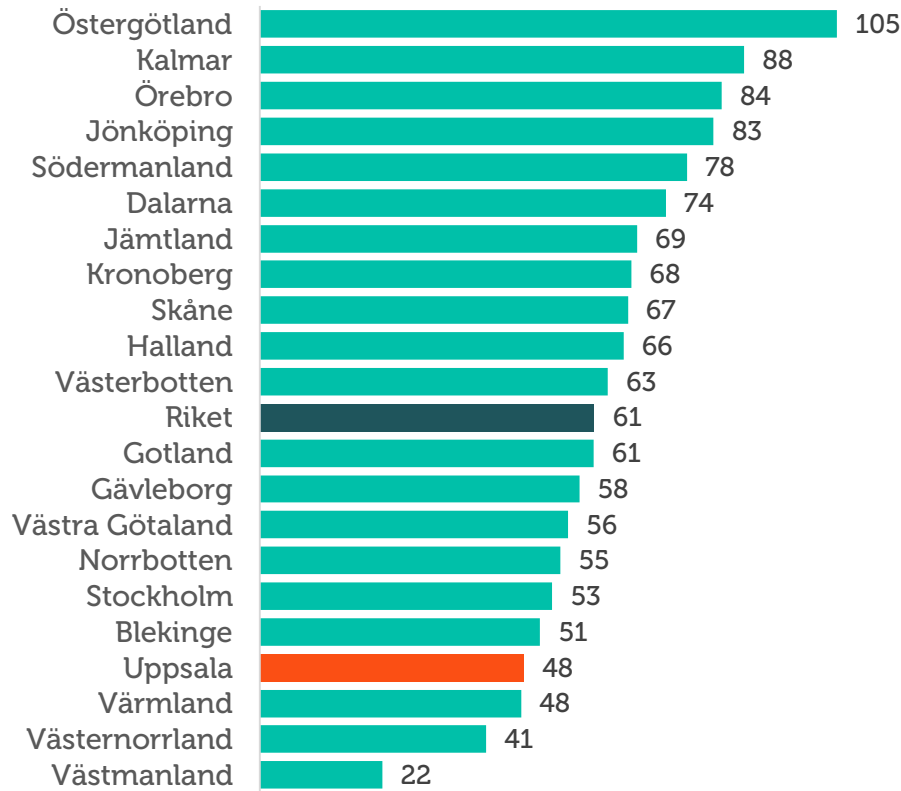
Det är inte en nyhet att Uppsala är en stark tillväxtregion med många spännande branscher, exempelvis life science. Det är därför föga förvånande att kompetensbrist benämns som det absolut största tillväxthindret i årets Småföretagsbarometer. Kompetensbristen påverkar i slutändan konjunkturen i negativ riktning och frågan förblir av yttersta vikt att lösa. Vidare upplever också regionens företagare att höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens hämmar tillväxten.

Glädjande är att det blåser positiva vindar i regionen, då företagare i högre utsträckning än på riksnivå, ser goda möjligheter att växa under det kommande året. Viljan att växa finns dessutom, då nio av tio företagare i Uppsala län önskar detta. Detta är något som Företagarna tillsammans med berörda parter även fortsättningsvis kommer att stötta genom vårt arbete, så att små- och medelstora företag får bästa möjliga förutsättningar att verka och växa.

Att tillväxten varierar i hela landet liksom att utvecklingen varierar mellan länen är rimligt då varje län har olika näringslivsförutsättningar. Detta bekräftas av figur 3 som visar det aktuella konjunkturläget för varje län i förhållande till riksgenomsnittet.

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2019

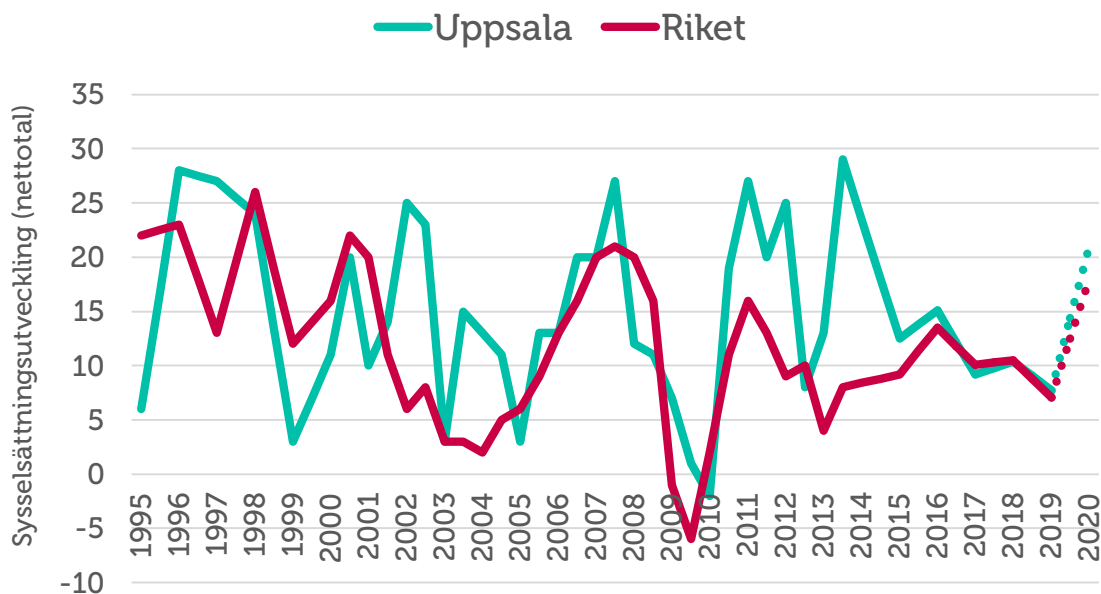
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten har avmattats i Uppsala sedan fjolårets mätning och ligger nu på en nivå i likhet med riksgenomsnittet. Det är en svagare utveckling än vad företagarna förväntade sig i fjolårets undersökning och kan sannolikt bero på att företagen haft svårt att hitta personal med den kompetens som efterfrågas.

Knappt vart femte företag (17 procent) i länet har ökat antalet anställda medan nio procent har minskat personalstyrkan de senaste tolv månaderna. Detta ger ett sammanvägt netttotal för sysselsättningstillväxten på 8, vilket är en enhet högre än riksgenomsnittet som har nettotalet 7. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är mycket positiva där 23 procent av företagen i Uppsala län förväntas öka antalet anställda medan endast två procent räknar med en minskad personalstyrka. Nettotalet förväntas således stiga till 21. I riket förväntas nettotalet landa på 18.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Uppsala län och riket 1995-2019

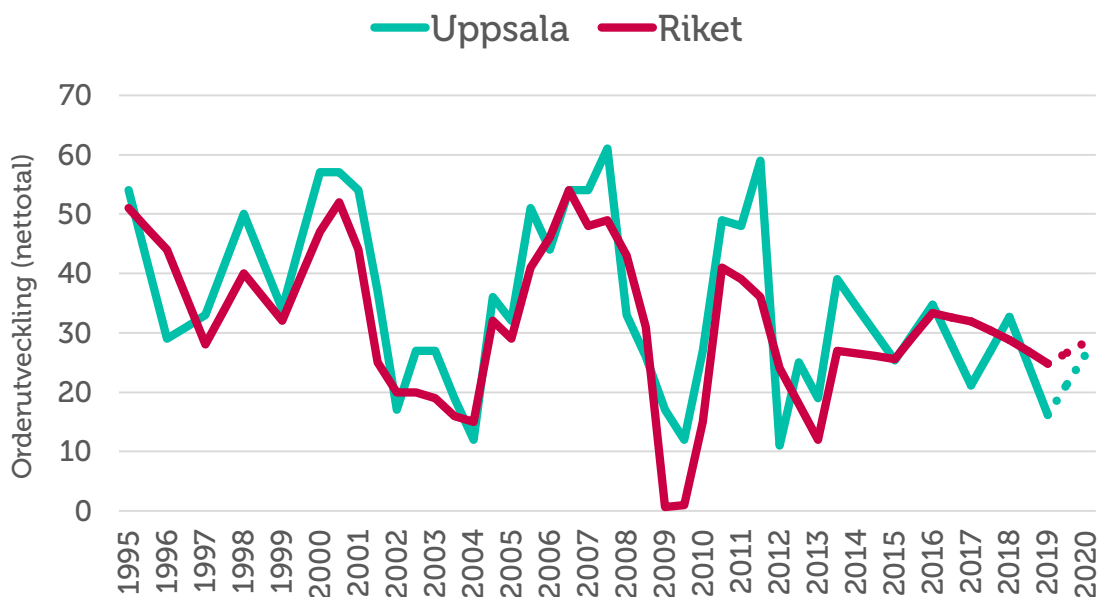
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderutvecklingen för länets småföretag har dämpats efter fjolårets ökning och är nu nere på den lägsta nivån sedan 2012. Sammantaget i länet är det 32 procent av småföretagen som uppger en ökad orderingång, medan 15 procent anger en vikande, vilket ger ett nettotal på 16 under de senaste tolv månaderna. Detta är lägre än rikssnittet på 25 och fjolårets totala orderingång på nettotalet 33.

Av länets företag förväntar sig 38 procent en ökning i orderingången under de kommande tolv månaderna medan elva procent förväntar en minskning, vilket ger ett förväntat nettotal på 26.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Uppsala län och riket 1995-2019

Tackat nej till order

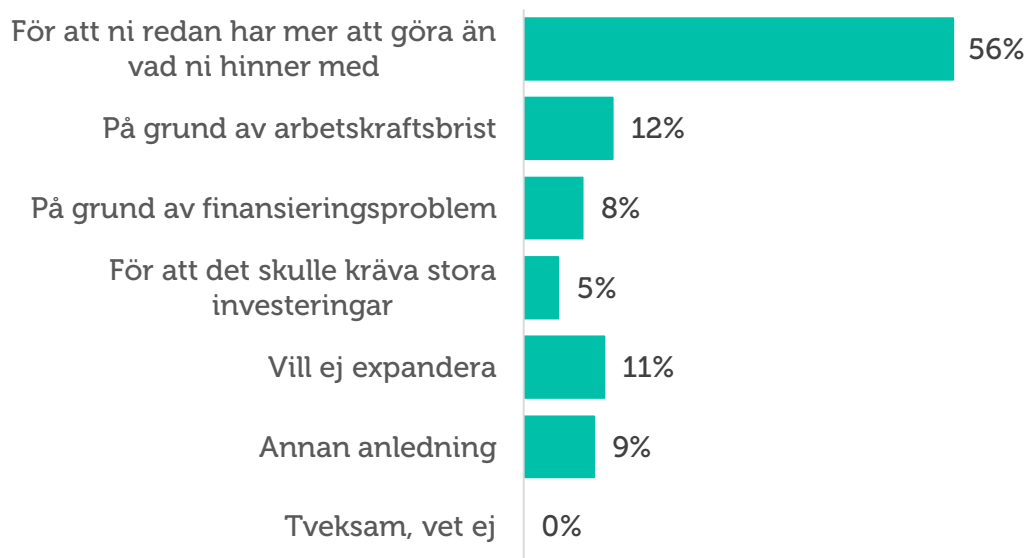
Konjunkturläget såväl i Uppsala län som Sverige i stort är gott och en hög orderingsgång är positivt i de allra flesta fall. Men nu när många företag i länet nått sitt kapacitetstak är det inte ovanligt att företag tvingas tacka nej till beställningar. Hela 44 procent av företagen i länet har tvingats tacka nej till order. Det är en högre andel än riksgenomsnittet på 41 procent.

Precis som för övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order en konsekvens av att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I Uppsala län uppger 56 procent av företagen detta som främsta anledning, vilket är samma andel som riksgenomsnittet. För länet är detta en betydligt högre andel än i fjol (då 45 procent), och vi ser att andelen företag som tackat nej till order på grund av arbetskraftsbrist minskat med närmare hälften, från fjolårets 26 procent till årets tolv procent. Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en stor andel företag i länet kompetensbrist som främsta tillväxthinder, vilket kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik fortfarande upplevs som ett stort problem.

Vidare är det elva procent som anger ”vill ej expandera” som skäl till att tacka nej till order, vilket kan vara av strategiska skäl eller brist på vara eller marknad. Därtill är det fler företag än förra året som har tackat nej till order på grund av finansieringsproblem och för att det skulle kräva stora investeringar.

Resultaten visar att företagen särskilt behöver möta kapacitets- och arbetskraftsbristen för att upprätthålla den goda konjunkturutvecklingen och nå fortsatta framgångar i att skapa jobb och välfärd.

Figur 6 Tackat nej till order

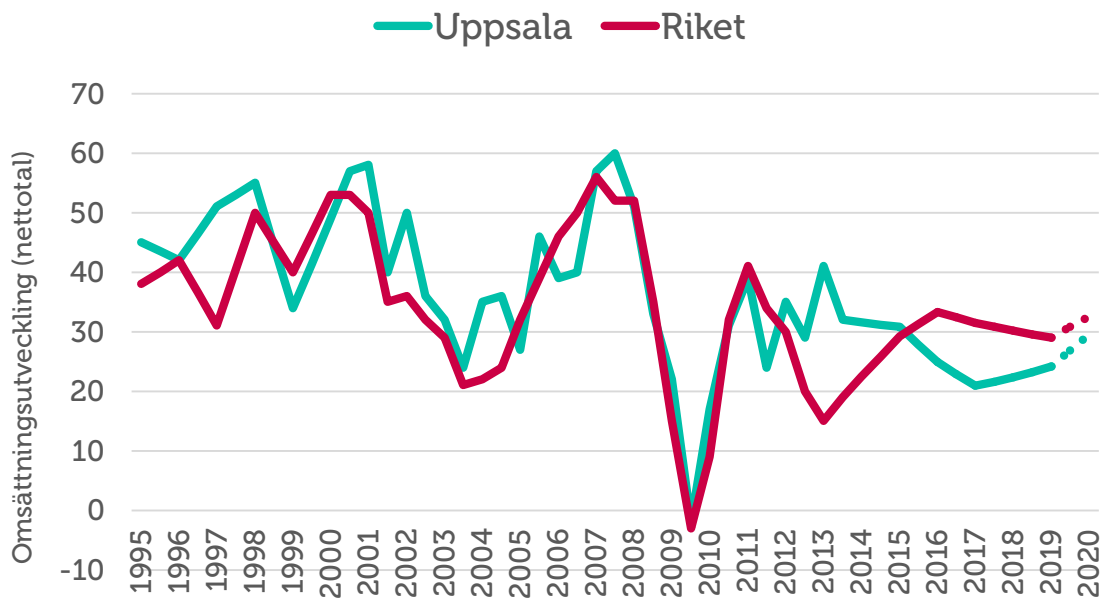
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Uppsala län har avtagit kontinuerligt sedan år 2014, men vi ser i årets mätning en återhämtning för andra året i rad. Av företagen i länet har 44 procent sett en ökad omsättning under året som gått samtidigt som var femte företag upplevt en minskad omsättning under samma period. Det sammanvägda nettotalet blir således 24, jämfört med fjolårets nettotal 22. Uppsala län ligger fortsatt under riksgenomsnittet som i år är på nettotalet 29.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är mycket goda där 42 procent av Uppsala läns företag förväntar en ökad omsättning och endast tolv procent förväntar sig en minskning, vilket ger en total omsättningstillväxt på nettotalet 30.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Uppsala län och riket 1995-2019

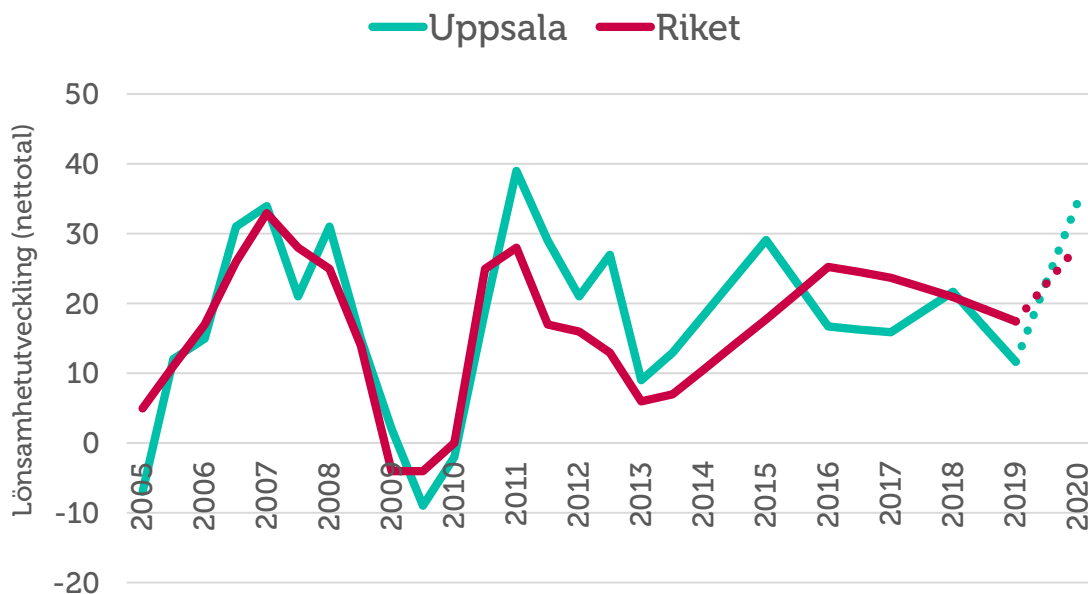
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. De tämligen dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar framförallt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle fortsätta i den positiva trend som länet haft sedan 2017. Nettotalet förväntades landa på 32.

Vi ser dock att utfallet blev raka motsatsen än vad företagen förväntade sig. Tillväxten av lönsamheten i Uppsala län motsvarar i år ett nettotal på 12, jämfört med fjolårets 22. Lönsamheten har ökat hos 30 procent av länets företag och 18 procent av företagen har upplevt en försämrad lönsamhet under de senaste tolv månaderna.

Prognosen framöver är att 39 procent av företagen förväntar en förbättrad lönsamhet medan endast fem procent förväntar sig en försämrad lönsamhet. Således blir förväntningarna för företagens lönsamhetstillväxt ett nettotal på 35, vilket är långt högre än riket, se figur 8.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Uppsala län och riket 2005-2019

Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar ligger på lite lägre nivåer än förra året. I länet förväntar sig 34 procent av företagen kunna höja sina försäljningspriser under de kommande tolv månaderna, jämfört med 42 procent förgående år och 40 procent i riksgenomsnitt, och nio procent förväntar sig minskade försäljningspriser.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

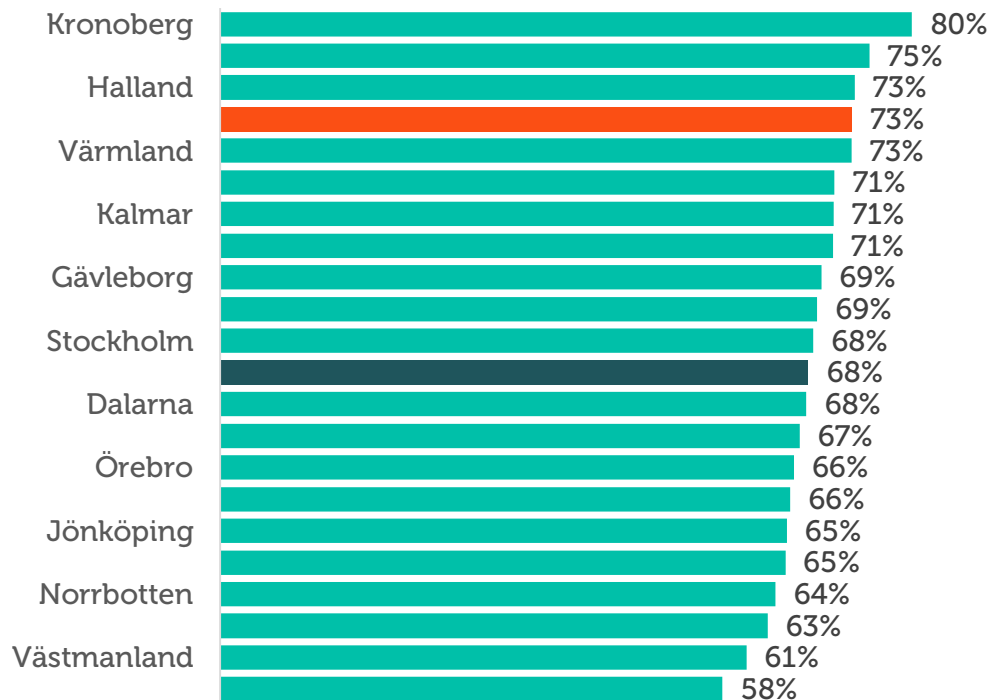
Företagen i Uppsala län upplever något bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Av företagen i länet anser 73 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med riksgenomsnittet på 68, se figur 9. Samtidigt är det nästan nio av tio företag i Uppsala län som vill växa.

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som länets småföretag upplever, se figur 11. Vart tredje företag uppger detta som största expansionshinder. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 29 procent. Det finns flera orsaker till rekryteringssvårigheterna. Men i dagens konjunkturläge är det inte framför allt för höga lönekrav eller kostnaden för att anställa som skapar de största problemen. De största utmaningarna ligger i matchningen. Företagen hittar inte personer med rätt utbildning och erfarenhet.

Tuff konkurrens är ett betydande hinder för företagen i Uppsala län med elva procent av företagen som upplever detta som största expansionshinder.

Höga arbetskraftskostnader ses också som ett större tillväxthinder för företagare i länet. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag och påverkar direkt lönsamheten och risken med att driva företag. För att småföretagen ska kunna upprätthålla sin roll som jobb- och välfärdsskapare krävs incitament för att ta detta risktagande.

Fler företag än i fjol anger att de inte vill växa, 16 procent jämfört med nio procent föregående år. Det kan bero på strategiska beslut eller avsaknad av marknadsförutsättningar.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2019

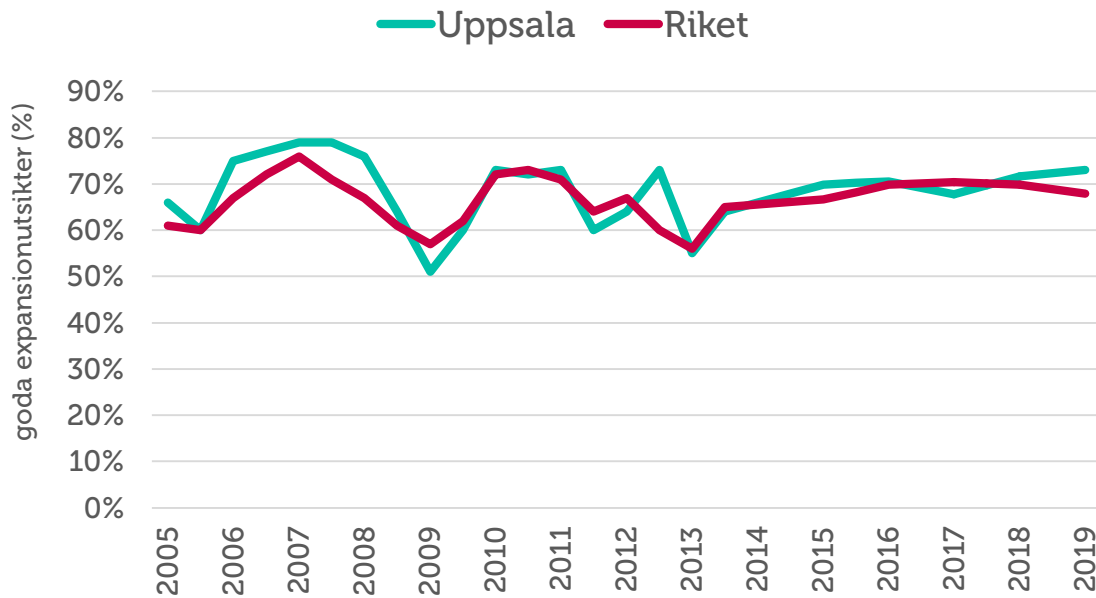
Daniel Persson,
Biträdande Kontorschef
Swedbank Uppland

Uppsala län har en snabb befolkningstillväxt och Uppsala kommun prognostiserar att länet kommer växa med närmare 130 000 fler invånare fram till 2050. Service- och tjänstesektorn fortsätter att öka och under 2018 startades cirka 1 400 nya företag. Uppsala län är en betydande kunskapsregion med stark FoU med goda möjligheter till ökad tillväxt inom Life Science, miljö och energi. Under senare år har vi till exempel sett satsningar som Green Innovation Park vid Ultuna, en science-park med fokus på den gröna näringen samt ”Hubben” som ligger vid Uppsala Science Park där flertalet av Uppsalas innovationsstödjande organisationer är samlade som UIC (Uppsala Innovation Centre) vilka rankas som är en av världens främsta företagsinkubatorer med universitetskoppling.

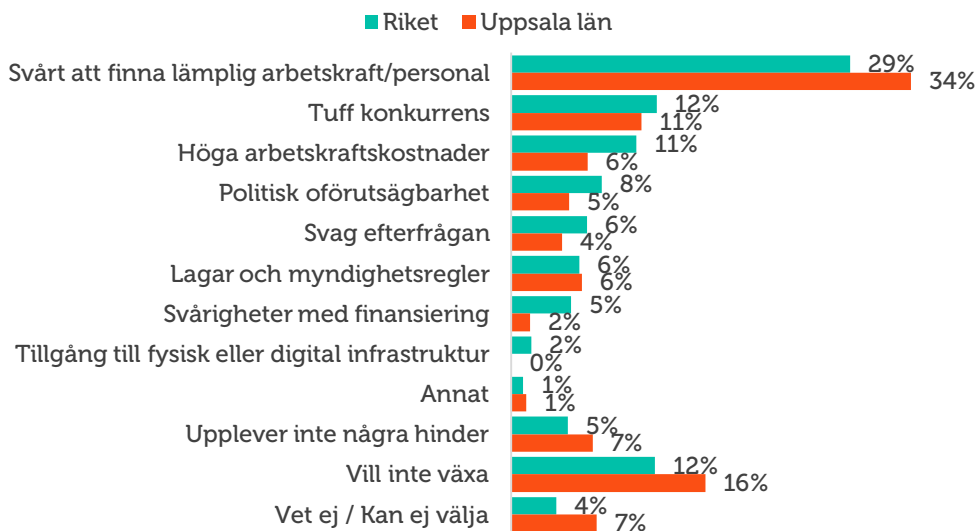
Vi ser en fortsatt god tillväxt bland företagen i länet och en vilja till framtida expansion och investering. Samtidigt står de inför utmaningar som beroende på bransch ser olika ut. Konsumenternas köpkraft är fortsatt god samtidigt som vi under året har sett förändringar inom detaljhandel med nya köpvanor och hård konkurrens. Efter flera år av kraftig bostadsbyggande syntes 2018 tydliga tendenser på en avmattning, främst inom nybyggnation av bostadsrätter med marknadsanpassning som följd. Bygget av ”fyrspår” mellan Uppsala och Stockholm är en viktig satsning för fortsatt tillväxt. En återkommande trång sektor och utmaning är dock att hitta nya medarbetare som matchar företagens behov, vilket många företagare också vittnar om.

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Uppsala län och riket 2005-2019

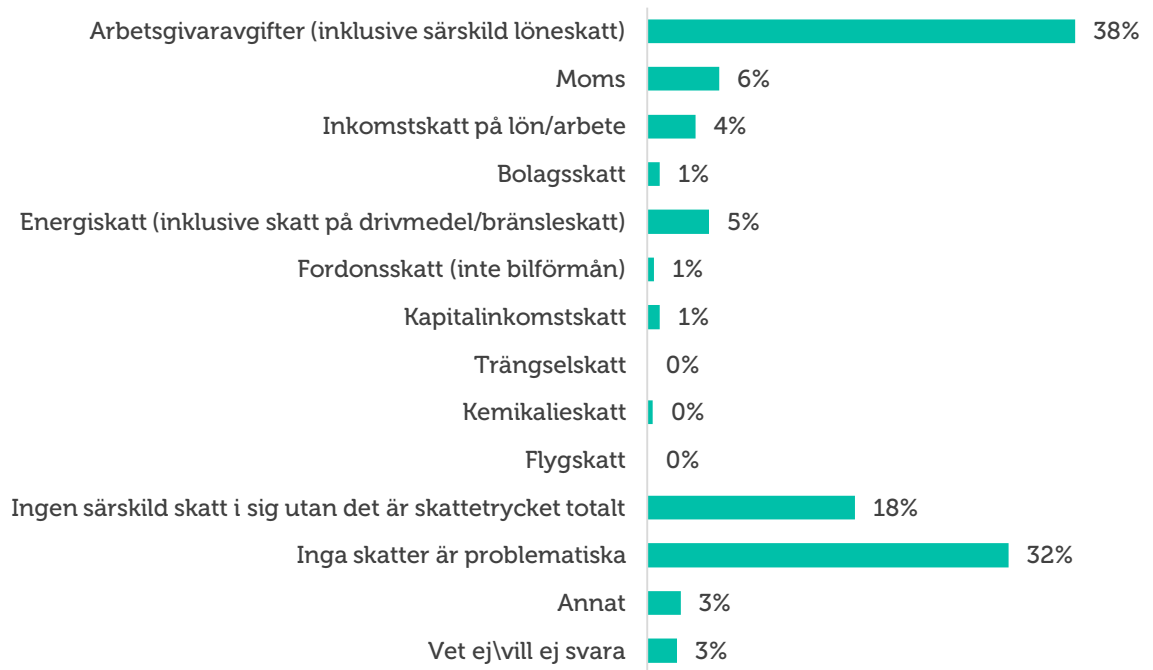
Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Uppsala län och i riket 2019 (procent)

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 12) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också moms, energiskatt och det sammanlagda skattetrycket. Skatterna anses dock i

mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företagen. Omkring var tredje företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 12 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Slutsatser

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. De främsta orsakerna till nedgången jämfört med föregående undersökning är en svagare ökning i företagets orderingång följt av sysselsättning och omsättning. Småföretagen upplever alltså fortsatt en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

Konjunkturindikatorn för Uppsala län är i årets Småföretagsbarometer 48, jämfört med rikets indikator på 61. Historiskt har Uppsalas utveckling varit i linje med riksgenomsnittet och efter fjolårets kraftiga ökning i konjunkturen ser länet i årets mätning återigen en avmattning. Konjunkturutvecklingen i länet blev långt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Företagen trodde då att den sammanlagda konjunkturindikatorn skulle nå en mycket hög nivå, till ett netttotal på 104.

De främsta hindren för företagets tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens och tuff konkurrens. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Uppsala har omkring fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Oavsett konjunkturläge är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagsbarometern 2019 visar att reformer skulle ha stor betydelse, framförallt inom tre områden.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Småföretagens svårigheter att hitta arbetskraft med rätt kompetens är utbredd och hämmar deras expansionsmöjligheter. Kvaliteten i det svenska utbildningssystemet behöver säkras och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan. Detta i kombination med förenklade anställningsregler kan förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser.

Sänk kostnaden att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden. Förenkla regelverket vid nyanställningar och en översyn av lagen om anställningsskydd (LAS).

Öka incitamenten att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget fullt ut. En bidragande faktor är att socialförsäkringssystemet är mer anpassat för anställda än för företagare. En översyn av socialförsäkringssystemet behövs för att öka incitamentet att starta företag. Fler skulle sannolikt våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades.